

A keresztény hit, mint bevehetetlen bástya

Jajszótól visszhangzanak Erdély bércei. Egyetlen nap alatt foszlottak szerte az erdélyiek reményteljes vágyálmai, miszerint a török igát és rabláncot végre levethetik magukról. Hatalmas létszámú tatársereg dúlta fel Csíkot és környékét, sosem tapasztalt mértékű pusztítást hagyva maga után.

A Bors család címere

„Több elveszett a Tolvajos-tetőn.” Hangozhatna így a közismert szállóige a csíki székelység számára. A lakosság rendíthetetlen tagjai végkimerültségig próbálták visszaszorítani az ellenséges erőket, ám borítékolt volt a vereség az elképesztő túlerővel szemben. Több ezer bátor férfi és nő feküdt a harcmezőn tatár nyíl, lándzsa, görbe kard által halálosan megsebezve. A hargitai védőrendszer összeomlása után a támadás célpontjává Csíksomlyó és a csíksomlyói ferences kolostor vált. A történetek részleteiről az egyik túlélővel beszélgettünk az ostrom után négy nappal.

Kovács Anna a Bors család csíkszentkirályi kúriáján szolgált, ám a tragikus események időpontjában éppen Csíksomlyón tartózkodott. Elmondása szerint a lakosságot megdöbbentette a tatársereg több tízezres nagysága, amely alig pár óra alatt lepte el a Csíki-medencét. Megkondultak a vészharangok, és a fej nélkül maradt családok, gyermekek, öregek lélekszakadva menekültek a kíméletet nem ismerő tatársereg elől. Boronafalu, zsindeletetős házsorok váltak a földdel egyenlővé, ugyanis kifosztásuk után az ellenséges csapatok felgyújtották őket. A pusztítás mértékére ráerősített az erős szélfúvás is. Anna és még sokan mások (köribelül 9000 ember) a ferences kolostor kőfalai között kerestek menedéket.

Arról is beszámolt kérdeztünk, hogy Csíksomlyó lakossága ezekben a nyomorúságos időkben sem felejtette el, hogy egyedül Istentől várhat szabadítást. A remetelak 12 szerzetese az utolsó pillanatig próbálta tartani a lelket a megrendült hívekben. Sokan faragott fakeresztjeiket csókolgatva rebegtek imát, mások

Ferencs szerzetes- vízfestmény

hímzett fedelű énekeskönyveiket szorongatták. Mikor a tatárok vérfagyasztó üvöltözésbe kezdtek, a hívek serege sem maradt néma. Majdhogynem remegtek a kolostor vaskos falai az énekszótól: „Mindenható, fölséges, jó Uram Isten, Téged áldás, hír dicséret dicsőítsen! Neved venni ajkára, ki van méltó magába? Senki sincsen!”

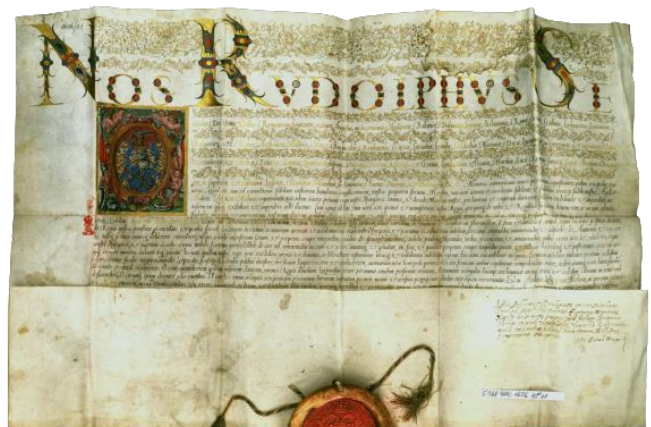
Ám a veszedelem nem szűnt egyre elhatalmasodni a csíkiak felett. A kolostort lángok borították el, így mintegy 4000 keresztény esett csapdába. A kegytemplom szintén lángokban

állt, ám a dülő tatárhadak különös dologra lettek figyelmesek. A templombelsőben lévő Szűz Máriát és a kisdjed Jézust ábrázoló kegyzsobor semmiféle sérülést nem szenvedett. Anna és több helybéli is megerősítette, hogy a tatárok a szobor páratlan erejét látván megpróbálták azt magukkal vinni, azonban nem jártak sikerrel. A szobor, ugyanis hihetetlen nehézzé vált. Szemtanúk azt vallják, hogy nyolc pár ökör is képtelen lett volna elvontatni. A tatár vezér tehetetlenségében feldühödött és kardjával lesújtott a szoborra. A karja ezután teljesen lebénult, a kezéből kihulló kard hosszasan csörömpölt a kegytemplom kőpadlóján, Szűz Mária arcán hegek keletkeztek.

A csíksomlyói Mária- szobor

A török-tatár tábor mindössze három napig időzött Csíkban, de ezalatt 26 templomot gyújtottak fel, s ennél jóval több falut. A helybeliek szerint Csaba királyfi csillagösvénye sosem ragyogott hasonló fényességgel, mint ezen a három éjszakán. Nem csupán a templomok, iskolák, lakóházak szenvedtek felmérhetetlen károkat, a lakosság is jelentősen megfogyatkozott. Ifjak, életerős férfiak százait hurcolták el rabszíjra vonva az Oszmán Birodalom területére. Különösen a nemeseket, armálissal rendelkező családok tagjait vonszolták el a legnagyobb előszeretettel, tudván, hogy busás váltságdíjat követelhetnek majd családtagjaiktól. Anna gazdaasszonya, Bors Tamásné, ékszerei zálogba adásával kívánja kiváltani férjét a messze földi rabságból. Még jegygyűrűjét is feláldozta ezen cél érdekében, ami hatalmas megbotránkozást váltott ki a környező falvak lakóiból. A közhit ugyanis úgy tartja, hogy aki jegygyűrűjét két teliholdas éjszakán nem

Armális/ címeres nemeslevél

hordja, annak házassága jelentősen megromlik. Vajon Bors Melinda valóban boldog házasetét vitte vásárra ezen tettével? Ha igen, akkor csakugyan megérte ily mértékű áldozatot vállalnia szeretett férje visszaszerzése érdekében? Rengeteg a hasonló sorsra jutott térségbéli család, akik égen-földön kutatják hozzátartozóikat. Csak a tegnapi nap folyamán egy többeszes létszámú székely sereg indult útnak a nagy Oszmán Birodalom felé, hogy megtalálják és hazahozzák szeretteiket.

Anna körbevezetett Csíksomlyó utcáin. Bár a település lakosságának egyharmada odaveszett, a helyreállító munkálatokhoz azon nyomban hozzákezdett a dolgos székelység, amint a tatár kitette a lábát ezen vidékről. Megrendült lélekkel, ám Isten akaratába mélyen belenyugodva láttak munkához. Mindenki abban és ott segített, ahol csak tudott, senki egy pillanatra sem tétlenkedett. A sebesültek számára elkülönített fekvőhelyeket alakítottak ki. Anna elmondása szerint minden beteg fejpárnája alatt van egy élesre fent kés, amelyről úgy tartják, hogy kettévágja a beteg fájdalmait, szenvedéseit. A környék összes füvesasszonya, bábája, javasasszonya Csíksomlyóra sietett a veszedelem szörnyőséges hírét hallván. Minden

*Májvirág
(gyógynövény)*

10 sérülte jutott egy „orvos asszony”, aki legjobb tudása szerint igyekezett a betegek fájdalmait enyhíteni. Az aggódó családtagok így nyugodtabb szívvel vehették ki részüket a helyreállító munkálatokból, hiszen tudták, hogy szerették biztos kezekben van. A fekvőhelyek közelében mindig bódító, erőteljes illat terjengett. Erdély és a Magyar Királyság legkülönbözőbb pontjairól összegyűjtött füvek, virágok, gyökerek főzeteinek illata volt ez. Hatékonyságuk messze földön híres. A „tudós asszonyok” munkáját füveskönyvek, herbáriumok segítették.

Számos sérült, amint egy csepp életerőt kezdett érezni tagjaiban, egyből kapát, ásót ragadott és igyekezett segédkezni. E hűvös táj, olyan állhatatos lelkeket dajkál, melyek rendületlenek a veszedelem idején is, hisz lábazatuk a hit. A csíkiak 1661. évi helytállása példát mutat igaz hitről, bátorságról, összetartásról minden magyar és a keresztény Európa egésze számára.

*Méliusz Juhász Péter:
Herbarium*

Bibliográfia

Barta Gábor, Bóna István, Köpeczi Béla, Makkai László, Miskolczi Ambrus, Mócsy András, Péter Katalin, Szász Zoltán, Tóth Endre, Trócsányi Zsolt, R. Várkonyi Ágnes, Vékony Gábor: *Erdély rövid története*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1993

Makkai László, Szász Zoltán szerk.: *Erdély története, Második kötet, 1606-tól 1830-ig*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1986

Balog Judit: *A székely nemesség kialakulásának folyamata a 17. század első felében*, Erdélyi Múzeum-Egyesület, Kolozsvár, 2005

Kövári László: *Erdély nevezetesebb családjai*, Barráné és Stein Bizománya, Kolozsvár, 1854

R. Várkonyi Ágnes: *Megújulások kora*, Magyar Könyvklub – Helikon Kiadó, Budapest, 2007

Bakó M. Hajnalka: *Őseink jeltelen sírokban pihennek*

<https://www.magnificat.ro/portal/index.php/hu/koezoes-ertekeink/21798-oseink-jeltelen-sirokban-pihennek>

Sepsiszéki Nagy Balázs: *Egy tatár üzenet a mai csíkiaknak*

<https://szenferencalapitvany.org/egy-17-szazadi-tatarbetores-uzenete-a-mai-csikiaknak/>

Farkas Endre: *A 360 évvel ezelőtti tatárbetörésre emlékeztek Csíksomlyón*

<https://maszol.ro/belfold/A-360-evvel-ezelotti-tatarbetoresre-emlekeztek-Csiksomlyon>